

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4037/2022
09.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Јасмине Стаменковић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Ђорђевић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Паркинг сервис“ из Ниша, чији је пуномоћник Ружица Стојановић Соколовић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1670/2022 од 10.06.2022. године, у седници већа одржаној дана 09.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца па се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1670/2022 од 10.06.2022. године у делу става један и у ставу два изреке и пресуђује:

УСВАЈА СЕ тужбени захтев тужиоца АА из ..., према туженом ЈКП „Паркинг сервис“ Ниш, којим је тражио да се као незаконито поништи решење туженог број ../13 од 25.11.2013. године о отказу Уговора о раду и тужени обавезе да тужиоца врати на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми у року од 8 дана од дана достављања преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 389.500,00 динара, а све у року од 8 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 2178/19 од 23.01.2020. године, одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се поништи као незаконито решење туженог о отказу Уговора о раду број ../13 од 25.11.2013. године, те да се обавезе тужени да тужиоца врати на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној

спреми. Тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 292.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1670/22 од 10.06.2022. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Нишу П1 2178/19 од 23.01.2020. године и пресуђено да се одбија тужбени захтев тужиоца према туженом којим је тражио да се поништи као незаконито решење туженог о отказу Уговора о раду број ../13 од 25.11.2013. године и тужени обавезе да тужиоца врати на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 234.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке о трошковима поступка до коначне исплате, као и износ од 69.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је преко пуномоћника благовремено изјавио ревизију са позивом на члан 404. ЗПП, због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права, а ради уједначавања судске праксе у погледу примене института сазнања за отказни разлог.

У конкретном случају ради се о радном спору из члана 441. ЗПП (спорови о заснивању, постојању и престанку радног односа) у коме је ревизија дозвољена, те није било потребно да се о истој одлучује као о посебној ревизији.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... са изменама) и одлучио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању од стране првостепеног суда, тужилац је био у радном односу код туженог по основу уговора о раду број ../08 од 30.01.2008. године и обављао је послове возача паука. Дана 25.11.2013. године добио је решење о отказу Уговора о раду број ../13 због повреде радних обавеза и радне дисциплине и то: што је дана 31.07.2013. године извршавајући своје радне обавезе преузимањем непрописно паркираног возила пропустио да фотографише возило пре подизања; што је дана 17.08.2013. године у ... на Булевару ... без одобрења претпостављених извршио шлеповање возила металик бордо боје и то није евидентирао, нити је уплату за поменути услугу наплатио, чиме је оштетио предузеће за износ од 3.390,00 динара; што је дана 22.08.2013. године у ... у улици ..., без одобрења извршио шлеповање возила марке „Lancia“ и да у путном налогу и евиденцији шлепованих возила није евидентирао уплату, чиме је оштетио предузеће за износ од 3.390,00 динара, чиме је осим повреде радне обавезе извршио и повреду радне дисциплине; што је у периоду од 16.09.2013. године до 23.09.2013. године неправилно и непрописно управљао возилом паук рег. бр. ..., што је за последицу имало квар на возилу због чега је нанета стварна штета предузећу од 289.800,00 динара, колико

је коштала поправка возила и штету у виду измакле добити од 1.242.000,00 динара; што је дана 16.10.2013. године одбио да изврши радне обавезе од 14,00 до 19,00 часова, након чега је радник полиције дошао у просторије туженог и обавестио запослене да је тужилац приведен чиме је уз повреду радне обавезе учинио и повреду радне дисциплине.

У погледу истакнутог приговора застарелости отказног разлога, првостепени суд налази да је исти неоснован. У односу на догађај од 31.07.2013. године првостепени суд је утврдио да је тужилац у улици ... извршавајући своје радне обавезе преузимања непрописно паркираног возила марке „Мерцедес ..“ рег. бр. ... исто оштетио, при чему није фотографисао возило пре уклањања, о чему је одбио да се писмено изјасни. Власник оштећеног возила поднео је захтев за накнаду штете туженом дана 31.07.2013. године, али првостепени суд закључује да се не може тај датум прихвати као дан сазнања за настанак штете, јер је тужени морао да утврди повреду радне обавезе у поступку који спроводи комисија, прегледа фотографије, узме изјаву, процени штету, након чега се доставља коначна одлука директору, па се као дан накнаде штете узима дан 09.10.2013. године, кад је донета одлука „Паркинг сервиса“ број ..13 којом је усвојен захтев за накнаду штете подносиоца ББ из ... поводом оштећења предметног возила. У вези наведеног отказног разлога, првостепени суд налази да је тужени правилно применио одредбу члана 24. став 1. тач. 2. и 3. уговора о раду којом је прописано да се под повредом радне обавезе сматра незаконито располагање средствима послодаваца или нецелисходно, неодговорно коришћење средстава које за последицу има nanoшење штете послодавцу, злоупотреба положаја и прекорачење овлашћења при чему настају материјалне или друге штетне последице, као и неизвршавање и несавесно, неблаговремено и немарно извршавање радних дужности и обавеза, а што је утврдио кроз поступак утврђивања повреде радне обавезе.

У вези догађаја од 17.08.2013. године, првостепени суд је утврдио да је тужилац без одобрења претпостављених извршио шлеповање возила металик бордо боје које није било пријављено у евиденцији.

Првостепени суд је утврдио из исказа сведока ВВ, да је дана 22.08.2013. године у 14,00 часова по налогу ГГ запосленог код туженог, пратио физички тужиоца и да је уочио да је из улице ... кренуо према ауто сервису испред кога је било паркирано возило бугарских таблица металик сиве боје марке „Lancia“, да је попео ово возило на платформу камиона и наставио према Факултету ...; да је тужени тек накнадним проверама, добијањем потребних информација различитих служби туженика и након увида у путне налоге и тахографске траке кроз поступак утврдио да је тужилац повредио радну обавезу. Целокупна ситуација од руководиоца службе за саобраћај и транспорт изнета је директору на састанку 20.09.2013. године, на коме је донета одлука да се поднесе кривична пријава за догађај од 22.08.2013. године јер је постојала основана сумња да је извршено кривично дело што је суд и утврдио увидом у пресуду Основног суда у Нишу Ик-603/16 од 25.04.2017. године и пресуду Вишег суда Гж1-380/17 од 10.11.2017. године, којим је тужилац оглашен кривим за догађаје од 22.08.2013. године. Првостепени суд је става да је неоснован приговор застарелости отказног разлога у односу на овај догађај, јер није протекао законом предвиђен рок од 3 месеца тада важећег Закона о раду. Првостепени суд

закључује да је тужилац извршио повреду одредбе члана 24. став 1. тачка 2, 3. и 13. уговора о раду, у вези са чим је послодавац спровео поступак и утврдио одговорност тужиоца. Првостепени суд налази да је тужилац поступио супротно члану 15. став 2. Закона о раду који прописује да је запослени дужан да савесно и одговорно обавља послове на којима ради и да поштује организацију рада и пословања код послодавца.

Првостепени суд је утврдио да је у периоду од 16. до 23.09.2013. године, тужилац неправилно и несавесно управљао специјалним возилом паук рег. бр. ..., службени бр. ..., због чега је дошло до квара на мењачу чиме је изазвао материјалну штету; да тужилац не оспорава да је учествовао у квару, односно да је возио специјално возило; да из извештаја овлашћеног сервисера као и обављеног вештачење произлази да је узрок оштећења два замењена синхрона са поломљеним зубцима, као и оштећење једне спојнице са механичким оштећењем услед измене брзине без употребе квачила. Првостепени суд закључује да је овакавим неодговорним понашањем према возилу, тужилац изазвао квар на возилу, чиме је дошло до повреде радне обавезе из члана 24. став 1. тачка 2. уговора о раду.

У односу на догађај од 16.10.2013. године, првостепени суд је утврдио да је обавеза тужиоца да на терену снима возила за која сматра да су непрописно паркирана и да шаље саобраћајном полицајцу који утврђује да ли је возило непрописно паркирано и издаје налог за евентуално уклањање истог; да од 14-19 часова наведеног датума, тужилац није извршавао своју обавезу слања фотографија возила, која је била услов за издавање радног налога. Чињенице везане за овај случај утврђене су на основу изјаве радника, као и пријавом саобраћајног полицајца и техничара за послове и видео паука, који су тог дана утврдили да тужилац и помоћни радник не извршавају своје обавезе и не сликају непрописно паркирана возила, при чему су опоменути пар пута, али нису послушали упозорење. Стога првостепени суд закључује да је учињена повреда радне обавезе предвиђене чланом 24. став 1. тачка 2. и 6. уговора о раду.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је понашање тужиоца у дужем временском периоду било такво да због тога није могао да настави рад код туженика, због чега је донето решење о отказу уговора о раду у складу са одредбама Правилника о раду, уговора о раду и Закона о раду.

Другостепени суд је укинуо првостепену пресуду и по одржаној расправи, налази да на основу свих изведених доказа није могао са сигурношћу да утврди спорне чињенице које образују отказни разлог из члана 24. тачка 1. уговора о раду, а у вези са чланом 179. тачка 2. Закона о раду, који је тужиоцу стављен на терет спорним решењем о отказу уговора о раду, односно да је тужиочева радна обавеза била да пре уклањања непрописно паркираног возила марке „Мерцедес ..“ регистарских ознака ... исто фотографише и да је штета на истом возилу у виду огреботина уопште и настала. Другостепени суд је, применом правила о терету доказивања из члана 231. у вези члана 228. ЗПП закључио да тужени није доказао постојање првог отказног разлога из члана 24. тачка 1. Уговора о раду, који би се са једне стране огледао у неизвршењу радне обавезе (пропуст да се пре уклањања непрописно паркираног возила изврши фотографисање истог), а са друге стране

у несавесном и немарном извршењу радне обавезе уклањање непрописно паркираног возила чији је резултат настанак оштећења на уклањеном возилу, а у крајњем настанак штете за туженог послодавца који исту штету надокнадио власнику оштећеног возила.

У односу на други отказни разлог, у вези догађаја од 17.08.2013. године, с обзиром на утврђено чињенично стање, другостепени суд закључује да је решење о отказу уговора о раду у овом делу незаконито, јер је рок застарелости из члана 184. став 1. тада важећег Закона о раду истекао дана 18.11.2013. године, те након тог датума тужени није могао тужиоцу да откаже уговор о раду.

Поводом отказног разлога везаног за догађај од 22.08.2013. године, другостепени суд је утврдио да је за повреду радне обавезе и радне дисциплине тадашњи директор туженог ДД сазнао дана 20.09.2013. године. Ово из разлога што су у својим исказима сведоци ЂЂ и ГГ сагласно потврдили да је дана 22.08.2013. године због постојања сумње да тужилац повређује своје радне обавезе и радну дисциплину, ГГ по налогу тадашњег директора ДД изашао после 14,00 часова да утврди чињеницу у погледу могуће злоупотребе службених овлашћења посаде возила паук којим је управљао тужилац, те да је по изричитом казивању ГГ након тог дана провером путног налога и рачуна из фискалне касе утврђено да шлепање возила није евидентирано у путном налогу, као и да нема доказа да је наплаћена услуга. Другостепени суд налази да су искази оба сведока сагласна у делу да је за све чињенице везане за ову повреду радне обавезе директор туженог сазнао дана 20.09.2013. године, након чега је дана 25.09.2013. године Полицијској управи у Нишу поднета и кривична пријава односно обавештење број ../13 од 25.09.2013. године. Полазећи од чињенице да спорним решењем тужиоцу престао радни однос отказом Уговора о раду закључно са 25.11.2013. године, другостепени суд закључује да је исто решење правилно и законито у односу на повреду радне обавезе и радне дисциплине, јер рок застарелости из члана 184. став 1. Закона о раду није истекао у тренутку доношења спорног решења.

Поводом четвртог отказног разлога, да је тужилац учинио повреду радне обавезе незаконитим располагањем средствима послодавца, нецелисходним и неодговорним коришћењем средствима послодавца које има за последицу наношење штете послодавцу из члана 24. став 1. тачка 2. уговора о раду, а код неспорне чињенице да тужени као послодавац није по одредбама члана 163. Закона о раду, спровео поступак ради утврђења постојања штете на предметном возилу, њене висине, околности под којима је настала, ко је штету проузроковао и како се накнађује, другостепени суд утврђује да није могао са сигурношћу да утврди спорну чињеницу да је тужени проузроковао штету на предметном возилу пауку која му се побојаним решењем ставља на терет, па је применом правила о терету доказивања из члана 231. а у вези члана 228. ЗПП, закључио да тужени није доказао постојање наведеног отказног разлога.

У вези петог отказног разлога, да је тужилац учинио повреду радне обавезе пропуштањем да возила уклони и пребаци на депо, другостепени суд је закључио да из изведених доказа не могу да се утврде чињенице које формирају наведени отказни разлог који је стављен тужиоцу на терет побојаним решењем о отказу уговора о раду, те је

применом правила о терету доказивања из члана 231. а у вези члана 228. ЗПП закључио да тужени није доказао постојање наведеног отказног разлога из члана 24. став 1. тачка 2. и 6. уговора о раду.

С обзиром да је у конкретном случају тужилац учинио повреду радне обавезе која му је стављена на терет у вези догађаја од 22.08.2013. године те да у погледу исте није истекао застарни рок из члана 184. став 1. Закона о раду и да је поштована процедура отказа, те да су били испуњени услови за примену члана 179. тачка 2. Закона о раду и отказивање уговора о раду тужиоца, другостепени суд одбио тужбени захтев као неоснован.

Ценећи наводе тужиоца као ревидента, Врховни касациони суд налази да се закључак другостепеног суда не може прихватити као основан.

Одредбом члана 184. став 1. Закона о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/2005, 61/2005, 54/2009 и 32/2013) предвиђено је да отказ уговора о раду из члана 179. тачка 1, 2, 3, 5. и 6. овог закона, послодавац може дати запосленом у року од 3 месеца од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, односно у року од 6 месеци од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа.

Одредбом члана 179. наведеног Закона предвиђен је отказ од стране послодавца тако да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то између осталог 2) ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду; 3) ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца.

Одредбом члана 24. став 1. тачка 2. и 3. уговора о раду, предвиђено је да се повредом радне обавезе из члана 23. став 1. тачка 3. сматра незаконито располагање средствима послодавца или нецелисходно и неодговорно коришћење средстава које за последицу има наношење штете послодавцу, злоупотреба положаја и прекорачење овлашћења услед чега настану материјалне или друге штетне последице.

Поводом отказног разлога под редним бројем 3. који се односи на догађај од 22.08.2013. године из решења туженог број ../13 од 25.11.2013. године о отказу уговора о раду произлази да се тужиоцу ставља на терет да је у ... самовољно, без икаквог одобрења претпостављених извршио шлеповање возила марке „Lancia“ бугарских регисарских ознака, а да у путном налогу и евиденцији подигнутих и шлепованих возила то није евидентирано нити је уплату за поменуту услугу наплатио кроз физиклану касу. Из исказа сведока ДД, тадашњег законског заступника туженог, ГГ, претпостављеног тужиоцу у спорном периоду и ВВ, радника контроле који је непосредно извршио увид у кретање тужиоца спорног дана, утврђено је да су сведоци ЂЂ и ГГ сагласно потврдили да је дана 22.08.2013. године због постојања сумње да тужилац повређује своје радне обавезе и радну дисциплину, ГГ по налогу тадашњег директора ДД изашао после 14,00 часова да

утврди чињенице у погледу могуће злоупотребе службених овлашћења посаде возила паук којим је управљао тужилац, те да је по изричитом казивању ГГ након тог дана провером путног налога и рачуна из фискалне касе утврђено да шлеповање возила није евидентирано у путном налогу као и да нема доказа да је наплаћена услуга. Другостепени суд налази да су искази оба сведока сагласна у делу да је за све чињенице везане за ову повреду радне обавезе директор туженог сазнао дана 20.09.2013. године након чега је дана 25.09.2013. године Полицијској управи у Нишу поднета и кривична пријава, односно обавештење број ../13 од 25.09.2013. године. Међутим, из исказа саслушаног сведока ДД тадашњег директора туженог утврђено је, да је ГГ био у канцеларији код њега када га је позвао ЕЕ и питао да ли тужилац може да одшлепа своје возило и да се радило о некој удаљености од 200 до 300 метара, а ГГ то није одобрио, али је провером у систему путем GPS контроле возила видео да је тужилац возилом паук већ кренуо да се креће према тој локацији и накнада за ту услугу није наплаћена. Догађај се десио 22.08.2013. године, када је он са ГГ био заједно у просторијама предузећа кога је позвао ЕЕ, сведок је чуо део ГГ разговора и упознао га са целим догађајем, након тога сведок ЂЂ је ГГ дао налог за проверу ситуације.

Из исказа тадашњег директора туженог може се несумљиво закључити да су истог дана, 22.08.2013. кад се десио спорни догађај и кад су последице истог наступиле, непосредни руководиоцац и директор послодавца сазнали за чињенице које могу представљати отказни разлог, јер је провером у систему путем GPS контроле возила директор туженог видео да се тужилац који је управљао возилом паук креће ка локацији за коју није добио налог, па је и дао налог да се провери ситуација на лицу места, а по извршеној провери утврђено је да је без икаквог одобрења претпостављеног тужилац извршио шлеповање возила марке „Lancia“ бугарских регистарских ознака, чиме је прекорачио своја овлашћења и извршио повреду радне обавезе. Следи да је рок од три месеца из члана 184. став 1. тада важећег Закона о раду почео да тече од 22.08.2013.године, при чему је погрешан закључак другостепеног суда да се почетак субјективног рока рачуна од 20.09.2013. године, дана када је директору после спроведених радњи стручних служби туженог достављена информација са пријавом о учињеној повреди радне обавезе. Како је решење о отказу донето 25.11.2013. године, произлази да је протекао субјективни застарни рок за отказ уговора о раду због повреде радне обавезе од стране тужиоца учињене дана 22.08.2013. године. Сходно томе, ревизијски суд је применом члана 416. став 1. ЗПП преиначио другостепену одлуку и усвојио тужбени захтев.

Одлука о трошковима поступка донета је применом члана 154., 155. и 163. ЗПП те су тужиоцу досуђени трошкови у износу од 389.500,00 динара и то за састав тужбе, састав три поднеска, састав жалбе, за приступ на тринаест одржаних рочишта и осам неодржаних рочишта од стране адвоката, према важећој Адвокатској тарифи, а према опредељеном захтеву.

**Председник већа - судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**